

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 4 (864)

2019 m. vasario 23 d.
Išėina šeštadieniais

KOVO 3 d. – RINKIMAI Į SAVIVALDYBIŲ TARYBAS

Atšventę Lietuvos nepriklausomybės 101-ąjį gimtadienį, rengiamės savivaldybių tarybų ir merų rinkimams

Romo Gurklio nuotr.

KLAIPĖDOS REGIONAS KELIA NAUJAS BURES	5 p.
GYVOJI ISTORIJA MINAIČIUOSE	12 p.
KANDIDATO Į SAVIVALDYBIŲ TARYBAS 2019 M. PORTRETAS	26–27 p.
SAVIVALDYBIŲ KALBOS TVARKYTOJŲ KREIPIMASIS DĖL VALSTYBINĖS KALBOS	28 p.

PERDUOTAS KLAIPĖDOS REGIONUI

Vasario 13–14 dienomis Klaipėdoje vyko Euroregiono „Baltija“ (ERB) visuotinis valdybos narių susitikimas, kuriame pirmininkavimas ERB vieniems metams perduotas Klaipėdos regionui (**nuotr.**). Pagrindiniai Klaipėdos regiono pirmininkavimo prioritetai – dėmesys ES sanglaudos politikai ir Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programai po 2020 metų, mėlynajam ir žaliajam augimui (angl. Blue & Green growth) bei susisiekimo klausimams, įgyvendinant Jungtinių Tautų tvaraus vystymosi programą „Agenda 2030“.

„Pirmininkaujančio regiono statusas – tai įvertinimas ir atsakomybė, kartu suteikianti svarų balsą euroregiono „Baltija“ diskusijose. Mums itin svarbi galimybė sutelkti dėmesį į Klaipėdos regionui aktualius klausimus tarptautiniu mastu ir, žinoma, kartu atstovauti visų narių interesams. Nemaža dalis mūsų kraštui būdingų problemų ir iššūkių, tokių kaip susisiekimas, talentų pritraukimas, jaunimo migracija ir kt., yra svarbūs ir kitiems Baltijos jūros šalių regionams, tad tarptautinis bendradarbiavimas – vienas esmi-

nių kelių šiuolaikiško, brandaus ir ambicingo regiono kūrimui“, – sako ERB prezidentas, asociacijos „Klaipėdos regionas“ prezidentas, Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas.

„Narystė šioje organizacijoje vienareikšmiškai sustiprina Klaipėdos, kaip vieningo regiono, pozicijas tarptautiniu lygmeniu ir didina jo žinomumą. Mums svarbu parodyti šios organizacijos veiksmingumą ir naudą visiems regionams ir jų bendruomenėms“, – pažymi asociacijos „Klaipėdos regionas“ vykdomoji direktorė Klaudija Kionies.

Asociacija „Klaipėdos regionas“ yra euroregiono „Baltija“ narė nuo 2012 m. ir atlieka ERB sekretoriato Lietuvoje funkciją.

Vienas svarbiausių ERB politinio lobizmo pasiekimų yra 2007 m. Europos Komisijoje patvirtintas naujas finansavimo ir bendradarbiavimo instrumentas – Interreg Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programa, dėl kurios ateities bus dirbama ir toliau.

KAUNO RENESANSAS?

Per pastaruosius du dešimtmečius nuo demografinės krizės stipriai kentėjęs Kaunas stojasi ant kojų. 2018 m. pirmą kartą buvo užfiksuotas gyventojų skaičiaus augimas. Ekspertų vertinimu, gerėjanti demografinė padėtis yra pokyčių Kaune pasekmė. Kaunas įskaičiuojant priemiesčius 2016 m. prarado 3598, o 2017 m. – 2757 gyventojus. O per 2018-uosius pirmą kartą per pastaruosius 23 metus demografinis pokytis buvo teigiamas – gyventojų skaičius padidėjo 878-iais.

„Yra daug rodiklių, kurie parodo, kaip sekasi miestui. Bet pats svarbiausias ir daugiausia pasakantis yra gyventojų skaičius. Kaunas daug metų buvo nepelnytai apleistas ir prarado labai daug žmonių. Bet tie laikai baigėsi. Šiandien Kaunas yra sparčiausiai augantis Lietuvos miestas, lyderiaujantis šalyje pagal investicijas ir naujas darbo vietas. Visa tai susiveda į Kauno žmonių tikėjimą savo miestu ir jo ateitimi“, – pabrėžia Kauno meras Visvaldas Matijošaitis.

„Panašu, kad sustabdytas ilgalaikis ir chroniškas Kauno gyventojų skaičiaus mažėjimas. Tai, kad Kauno gyventojų padaugėjo, parodo, kad pozityviausi „demografinės sveikatos“ ženklai pirmiausia fiksuojami Lietuvos didmiesčiuose“, – teigia sociologas, Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojas Apolonijus Žilys.

„Auganti ekonominė gerovė Kaune gali privilioti daugiau migrantų į Kauną ar net privilioti dalį jų iš užsienio, tad Kaunas gali ženkliai prisidėti prie emigracijos Lietuvoje mažėjimo. Be to, Kauno sėkmės istorija gali paskatinti ir kitus miestus patikėti, kad „ne tik Vilniuje galima gyventi“. Jei Lietuva sugebėtų turėti 4–6 sti-

prius ir augančius regioninius centrus, ekonomikos augimas būtų gerokai spartesnis ir tolygesnis. Šiuo metu, deja, tik Vilniaus ir Kauno regionai auga greičiau nei Europos Sąjungos vidurkis“, – sakė ekonomistas Žygimantas Mauricas. Pasak žinomo ekonomisto, augantis darbuotojų skaičius yra bendro ekonomikos augimo atspindys, rodantis, kad Kaune veikiančios, į Kauną investuojančios ar besikuriančios naujos įmonės vykdo plėtrą ir samdo naujus darbuotojus. Gana spartus augimas taip pat rodo, kad Kaunas sugeba pritraukti darbuotojų iš kitų Lietuvos regionų ir užsienio šalių, o šie atitinkamai renkasi Kauną kaip miestą, kuriame mato galimybę išnaudoti savo potencialą ir įgyvendinti savo svajones.

Palyginti su 2011 m., vidutinis darbo užmokestis (bruto) Kaune išaugo 362 eurai. 2011 m. vidutinis atlygis siekė 592 eurus, o pernai Kaune dirbantis žmogus vidutiniškai uždirbdavo 954 eurus.

Per pastaruosius dvejus metus apie naujas investicijas Kauno regione paskelbė nemažai Lietuvos ir užsienio bendrovių. Praėjusių metų vasarą naujos gamyklos statybas pradėjo bendrovė „Contitental“, investuosianti 95 mln. eurų. Praėjusį rugsėjį apšvietimo ir elektronikos bendrovė „Hella“ atidarė gamyklą. Šios bendrovės padalinyje Kaune jau dirba apie 70 žmonių, o per artimiausius trejus metus planuojama šį skaičių padidinti iki 250.

2017 m. lapkritį veiklą pradėjo bendrovė „Hollister“, per trejus–penkerius metus ketinanti įdarbinti 300 aukštos kvalifikacijos darbuotojų. Pradinės „Hollister“ investicijos į gamyklą – 50 mln. eurų. Šįmet Kauno pašonėje pradės veikti nauja bendrovės „Freda“ baldų gamykla. 32 tūkst. kv. m patalpose dirbs 240 darbuotojų. Prieš kelerius metus Kaune prasidėjo ir verslo centrų statybų bumas. Statistika daugiau nei iškalbinga: per 2011–2014 metus Kaune išdygo du nauji ofisai, o per pastaruosius ketverius metus – 27 nauji verslo centrai.

Ekonomistai numato, kad Lietuvos ekonomikos augimas 2019–2020 m. nuosaikiai lėtės, tačiau tebebus spartesnis nei Europos Sąjungos vidurkis. Kaunas tęs savo ekonominę renesansą ir išliks vienas sparčiausiai augančių Europos miestų.

KLAIPĖDOS REGIONAS KELIA NAUJAS BURES

Asociacijos „Klaipėdos regionas“ visuotinis ataskaitinis narių susirinkimas, kuriame daug kalbėta ir apie mūsų regionui svarbaus Palangos oro uosto ir naujų skrydžių kryptių perspektyvas, simboliškai vyko Klaipėdos rajone, Judrėnuose – šalia Stepono Dariaus gimtinės. Tai paskutinis tokios sudėties septynių regiono savivaldybių merų susitikimas, nes po savivaldos rinkimų ir dalyviai galbūt kiek pasikeis. Tačiau pradėti darbai tęsis. Apie tai kalbamės su Klaipėdos rajono meru VACLOVU DAČKAUSKU (nuotr).

Kuo ypatingas šis sambūris – asociacija „Klaipėdos regionas“? Kuo jo veikla ir tikslai skiriasi nuo Regionų plėtros tarybos?

Asociacija „Klaipėdos regionas“ (AKR) veikia nuo 2012 metų ir jungia septynias regiono savivaldybes. Tai vietoj buvusios apskrities susibūrusi organizacija. Jos pagrindiniai tikslai – suvienyti Klaipėdos regiono savivaldybes, siekti naudingiau įgyvendinti bendrų pastangų reikalaujančius jos narių uždavinius ir prisidėti prie Europos Sąjungos paramos lėšų pritraukimo į regioną, prie regioninės politikos stiprinimo, subalansuotos Klaipėdos regiono socialinės ir ekonominės plėtros skatinimo.

Svarbu paminėti, kad tokia regioninė asociacija esame vienintelė Lietuvoje. Kiti regionai nematė poreikio vienyti, o mes kaip tik nusprendėme suvienyti jėgas, ir tai suteikia mums įvairiapusės naudos atstovaujant savo interesams tiek šalies valdžios institucijose, tiek bendrai pasinaudojant Europos Sąjungos parama, nes dalis jos orientuota kaip tik regionams, o ne atskiroms savivaldybėms.

Be to, asociacija turi platesnes galimybes dalyvauti tarptautiniuose renginiuose, pasinaudoti kitų Europos regionų patirtimi ir pristatyti save kaip regioną Europos kontekste. Žinoma, pagrindinis tikslas orientuotas į bendrų narių pastangų sutelkimą turizmo srityje, tačiau jis plėtojamas ir kitomis susijusiomis kryptimis – turizmo ir paslaugų verslo skatinimo, logistikos plėtros ir kt.

Regiono plėtros taryba yra vyriausybinių institucijų, užsimanti daugiau administracine veikla 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programoms įgyvendinti. Su ja taip pat bendradarbiaujame ir siekiame, kad mūsų regionas turėtų savo išskirtinį įvaizdį, atpažįtamą tarp kitų Europos regionų, savarankišką nuo sostinės.

Buvo pristatyta asociacijos „Klaipėdos regionas“ praėjusių metų ataskaita ir patvirtintas veiklos planas. Kokie rezultatai, kokie tęstiniai ir nauji darbai?

Vienas svarbiausių praėjusių metų darbų – kartu su regiono savivaldybėmis parengtas ir Klaipėdos regiono plėtros taryboje patvirtintas Klaipėdos regiono specializacijos kryptių – jūrinės ekonomikos, bioekonomikos, pažangios pramonės, kūrybinių industrijų, darnaus pakrančių ir jūrinio turizmo ir inovatyvaus žemės ūkio – priemonių ir iniciatyvų planas, kuris šiuo metu pateiktas Vidaus reikalų ministerijai derinti. 2018 m. liepos mėnesį buvo pasirašyta viešojo pirkimo sutartis su UAB CIVITTA dėl Turizmo ir žemės ūkio plėtros studijos parengimo. Asociacija koordinavo studijos rengimo procesą tarp paslaugų teikėjo, savivaldybių, suinteresuotų grupių. Studijos pagrindu ir rezultatais, kurie bus patvirtinti 2019 metais, bus toliau tęsiamas Klaipėdos regiono specializacijos kūrimas.

Asociacija nuo 2017 metų įgyvendina devynis tarptautinius projektus, iš kurių aštuoni – asocijuotos partnerystės pagrindu ir vienas – projekto partnerio teisėmis. Kartu su Vokietijos, Danijos, Lenkijos partneriais, „Klaipėdos regionas“ dalyvauja projekte „Baltijos jūros turizmo centras“. Klaipėdos regione yra sukurti trys turizmo maršrutai: „Malonūs nuovargiai“, „Antgamtiniai peizažai“ ir „Migruojančios kultūros“, su Mažosios Lietuvos, Klaipėdos krašto kultūros paveldo pristatymu einantys ir per mūsų rajono teritoriją.

Kiti projektai: „Vienas bilietas į ateitį“ (viešojo transporto paslaugų gerinimas Pietų Baltijos regione), „Keliauk dviračiu aplink Pietų Baltiją!“, „Pietų Baltijos krantas: ilgalaikių kryptių tarp šalių kūrimas MARRIAGE bendradarbiavimo tinklų pagrindu“ (rinkodaros priemonių kūrimas gerinant laivybos paslaugas ir infrastruktūrą tam, kad regionas taptų patraukliu laivybai ilgalaikeje perspektyvoje), sumamos specializacijos įgyvendinimo gerinimas Baltijos jūros regione sisteminant inovacijų centrus, – su visais projektais galima susipažinti asociacijos tinklalapyje.

2021 m. Klaipėda skelbiama Europos jaunimo sostine, – tai paskata ne tik Klaipėdai, bet ir visoms regiono savivaldybėms aktyviai dalyvauti projektuose ir įvairiose veiklose?

Taip, ir tarp dabar įgyvendinamų projektų yra skirtų jaunimui: vienas jų – „Apibūdink savo kartos problemas ir padėk politikams padaryti jaunimo pasaulį geresnį“. Projekte dalyvauja jaunimas iš keturių Baltijos jūros regiono šalių: Švedijos, Lietuvos, Rusijos, Lenkijos. Lietuvai atstovauja Klaipėdos universitetas, taigi ir studentai iš mūsų rajono savivaldybės. Visų regiono savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai ir kiti jaunimo darbuotojai kviečiami ieškoti sąlyčio taškų ir aktyviai įsitraukti.

Siekiant pritraukti kuo daugiau turistų į regioną nemažai nuveikta. Ar toliau planuojama plėsti Palangos oro uosto galimybes?

Dar 2018 m. birželio mėnesį Klaipėdos regiono savivaldybių tarybos patvirtino AKR parengtą Klaipėdos regiono pasiekiamumo ir žinomumo 2019–2021 metų programą ir pasirašė su visų savivaldybių administracijomis jungtinės veiklos sutartis dėl programos finansavimo ir jos vykdymo. Jau šiuo metu iš Palangos oro uosto galima skristi į Londoną dviejų pigių kryptių bendrovių lėktuvais. Taip pat pasirašyta sutartis su „Wizz Air“ bendrove dėl skrydžio į Dortmundą. Šių metų balandžio 24 d. planuojamas pirmasis skrydis. Nuolat aktyviai bendradarbiaujama su valstybės įmone „Lietuvos oro uostai“ dėl skrydžių plėtros ir esamų kryptių išlaikymo. Taip pat deramasi, kaip būtų galima dar sustiprinti Palangos oro uosto galimybes. Oro linijų bendrovės „Sas“ ir „Liot“ vertina mūsų pastangas ir siekį turėti daugiau skrydžių. Vyksta derybos ir dėl skrydžio į Ukrainą. Galbūt skrydžius vykdys šios šalies oro linijos su nedideliu laineriu.

Susirinkime taip pat patvirtinti Klaipėdos regiono pirmininkavimo euroregione „Baltija“ prioritetai. Kokie jie?

Pagrindinis prioritetas – regiono stiprinimas tarptautiniu lygmeniu. Žinoma, atsižvelgsime į tęstinius darbus, jau įgyvendinamus projektus, ieškodami sinergijų tarp galimų projektinių veiklų. Šiuo metu patvirtintos euroregiono „Baltija“ (ERB) strateginės kryptys iki 2030 metų. Perspektyvoje sieksime kurti stiprų tarpregioninį tinklą, užimti lyderio pozicijas dėl ES sanglaudos politikos, Pietų Baltijos programos įgyvendinimo, ypatingą dėmesį skiriant Interreg Pietų Baltijos bendradarbiavimo programoms po 2020 metų tęstinumui ir ERB įsitraukimui.

Rugsėjo 18–20 dienomis uostamiestyje vyksiantis Baltijos jūros regionų forumas – tai Baltijos jūros subregioninio bendradarbiavimo (BSSSC) platformos kasmetinis renginys, kurį šiemet priima ir organizuoja Savivaldybių asociacija su BSSSC ir Klaipėdos mokslo ir technologijų parku. Numatoma tema – mėlynosios augimo iššūkiai ir galimybės pakrančių regionams.

Svarbiausias dėmesys šiemet bus skiriamas Klaipėdos regiono pirmininkavimui euroregionui „Baltija“, kuris kasmet stiprėja – prie jo neseniai prisijungė Švedijos Skonės regiono savivaldybių asociacija. Pagrindiniai regiono prioritetai pirmininkaujant – dėmesys ES sanglaudos politikai ir Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programai po 2020, mėlynajam ir žaliajam augimui, susisiekimo klausimams.

Asociacija, ruošdamasi pirmininkavimui, aktyvina savo veiklą, ypač komunikacijos srityje. Neseniai startavo nauja svetainė, mūsų savivaldybėje taip pat bus aktyvinamas darbas su asociacija „Klaipėdos regionas“, kad naujienlaiškiai ir kitokia reikalinga informacija laiku pasiektų atsakingus darbuotojus ir visus besidomінčius bei galinčius prisidėti, įsitraukti ir dalyvauti regioninėje veikloje.

Kalbėjosi Daiva Beliokaitė

VASARIO 16-oji

GYVOJI ISTORIJA MINAIČIUOSE

JUSTĖ BRIGĖ

Vasario 15 d. Lietuvos partizanų memoriale Minaičių kaime, Antaninos ir Stanislovo Miknių sodyboje, iškilmingai paminėtos 70-osios Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) Tarybos deklaracijos paskelbimo metinės.

ŽINGSNIS LINK NEPRIKLAUSOMYBĖS

„Jei nebūtų 1949 metų vasario 16 dieną Minaičiuose pasirašytos deklaracijos, galbūt būtų sunkoka įsivaizduoti mūsų Kovo 11-ąją. Juk Minaičiuose buvo aptarta visa pasipriešinimo okupacijai veikla. Siekiant laisvos Lietuvos buvo numatytas darbas pogrindyje. Tad trečią dešimtmetį gyvenant laisvoje Lietuvoje labai svarbu grįžti prie partizanų idėjos ir parodyti tai jaunimui“, – pabrėžia Radviliškio rajono meras Antanas Čepononis.

Deklaracija, kurią pasirašė LLKS Tarybos Prezidiumo pirmininkas Jonas Žemaitis-Vytautas ir Tarybos nariai – Aleksandras Grybinas-Faustas, Vytautas Gužas-Kardas, Juozas Šibaila-Merainis, Bronislovas Liesis-Naktis, Leonardas Grigonis-Užpalis, Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Petras Bartkus-Žadgaila, buvo užtikrintas Lietuvos valstybės tęstinumas ir paskelbta lietuvių tautos valia atkurti nepriklausomą demokratinę valstybę. Kartu su kitais tuomet parengtais dokumentais įteisintas Lietuvos laisvės kovos sąjūdis kaip visuotinio organizuoto ginkluotojo pasipriešinimo organizacija, o Taryba – kaip vienintelė teisėta valdžia okupuotos Lietuvos teritorijoje.

„1949 m. Deklaracijoje išdėstyti pamatiniai demokratijos, teisingumo, laisvės ir lygiateisiškumo principai ir kartu įtvirtinta pamatinė antisovietinės rezistencijos nuostata – įvykdytos Lietuvos okupacijos ir aneksijos nepripažinimas“, – sakė 70-ųjų metų minėjime dalyvavęs krašto apsaugos viceministras Vytautas Umbrasas.

„Lietuvos valstybė egzistavo tol, kol buvo gyvų kovojančių Lietuvos partizanų. Okupacijos sąlygomis Lietuvos laisvės kovotojai atstovavo natūraliam ir šimtmečius nekintamam Lietuvos žmonių interesui turėti savo suverenią valstybę“, – kalbėjo Lietuvos kariuomenės vadas gen. ltn. Jonas Vytautas Žukas.

Pagerbti kovotojų už laisvę atminimą atvyko Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis, savo įžvalgomis pasidalijo pirmasis atkurtos nepriklausomos Lietuvos vadovas, Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis (**nuotr. su meru A. Čepononiu**), Atkurto Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos štabo viršininkas Vyčio Kryžiaus ordino kavaliereus Vytautas Balsys-Uosis, Deklaracijos signataro Adolfo Ramanausko-Vanago anūkė plk. ltn. Inga Jancevičienė.

FAKTAI, PRIKELTI IŠ UŽMARŠTIES

„Minaičiai buvo žinomi ir anksčiau, bet apie tai, kas juose vyko, buvo slepiama, o ir žinojo ne tiek daug žmonių. Net pastaraisiais sovietinio režimo metais, kai nebebuvo tokios didžiulės represijų grėsmės, Minaičiai Lietuvai nebuvo labai įdomūs. Galbūt kažką daryti trukdė žmonėse pasėta represijų baimė? Kai Lietuva tapo nepriklausoma valstybe, į Minaičius pradėjo važiuoti partizanų giminės, artimieji. Prasidėjus aktyvesniam žmonių judėjimui, Radviliškio rajono savivaldybės aktyvas kartu su Sąjūdžiu pradėjome kurti planus, kaip tą įvykį įamžinti, pradėjome kalbėtis su sodybos šeimininkais. Iš pradžių jie į visus planus žiūrėjo labai atsargiai. Tada Lietuvos valstybė buvo dar labai trapi, o žmonės, viena kartą pamokyti, nenorėjo kartoti to, ką teko išgyventi, – prisimena rajono meras A. Čepononis. – Kai sodyboje pradėjome kasinėjimus ir atradome pirmuosius metalinius bidonus su dokumentais, atsirado ryžtas nesustoti ir atverti Lietuvai iki tol tik siauram ratui žinomą istorijos puslapį. Atradus

dokumentus pasibaigė ir vykusios diskusijos, kur buvo pasirašyta deklaracija: šalia esančiose Balandiškėse ar Minaičiuose. Įamžinti Minaičių istoriją labai padėjo Genocido centras, teikęs visokeriopą paramą.“

1999 m. sausio 12 d. Seimas, įvertindamas LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos reikšmę Lietuvos valstybės tęstinumui, priėmė įstatymą dėl LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracijos. Įstatymas nustatė šio dokumento statusą Lietuvos Respublikos teisės sistemoje – pripažino jį kaip Lietuvos valstybės tęstinumui reikšmingą teisės aktą.

2010 m. LLKS Deklaraciją pasirašiusiems aštuoniems partizanams suteiktas signatarų statusas.

2010 m. lapkričio 22 d. Minaičių kaime iškilmingai atidengtas paminklas Deklaracijai ir jos signatarams atminti. Paminklo autorius – skulptorius Jonas Jagėla. 2012 metais atstatytoje klėtyje atkurtas bunkeris ir įrengta ekspozicija „Atiduok Tėvynei, ką privalai“.

„Be galo gaila, kad atgaivinant Minaičių istoriją patirto jausmo negalima parodyti. Mano kartos žmonėms, nors mano paties seneliai buvo ištremti į Sibirą, buvo sunku net įsivaizduoti, kaip buvo galima ateiti į Minaičius iš Dzūkijos, Žemaitijos, Biržų krašto. Būtent ateiti, nes nebuvo mašinų. Ir telefonų nebuvo. Tačiau visi susirinko numatytu laiku. Visa tai rodo, kad pokario partizaninis judėjimas buvo labai stipri organizacija. Juk visi rinkęsi į Minaičius žinojo, kad gali žūti bet kurią akimirka, tačiau jie tai darė dėl Lietuvos. Antanina ir Stanislovas Mikniai, kurių sodyboje buvo pasirašyta Deklaracija, puikiai žinojo, kad susekus ar išdavus bus sunaikinta visa šeima. Kaip sakydavo jų dukra Julijona Mikniūtė-Petrėtienė, kuri labai didžiavosi savo tėvų poelgiu, tai yra dovana Lietuvai. Ji labai džiaugėsi, kad jos tėvai tokiu metu priėmė kaip tik tokį sprendimą ir supratimą, kad reikia priimti partizanus, reikia organizuoti jų maitinimą ir apsaugą. Tai, ko gero, ir yra idėjinis Lietuvos nepriklausomybės siekimas. Ir kai tai suvoki, apima nenusakomas jausmas: palauk, o ką mes galime dėl jų padaryti? Ir tada atsiranda energija, varanti eiti ir dirbti ne iš pareigos, bet iš idėjos. Ir dėl to, kad gali savo darbu prisidėti, ateina didžiulis pasitenkinimas ir džiaugsmas“, – patirtu įspūdžiu dalijasi meras.

SUSITIKIMAI SU ISTORIJA

Kaip pažymi A. Čepononis, Minaičiai kasmet sulaukia vis didesnio šalies gyventojų dėmesio. Lankosi čia ne tik buvusių partizanų artimieji ir giminės. Gausiai lankosi ir moksleiviai. Jiems čia vyksta gyvosios istorijos pamokos. Sodybos šeimininkė Julijona, kuriai 1949 metais buvo devyneri metukai, dalijosi prisiminimais. „Kai žmogus pasakoja, kaip jis nešė partizanams valgyti, kaip naktį partizanai praleisdavo bunkeryje, kuriame iki pusės metro vandens buvo prisirinkę, kaip ji bėgdavo užkišti ventilacijos angos su žibalu sudrėkintu skuduru, nes žibalas neleidžia šunims užsosti žmonių kvapo, buvo geriausia edukacija ir jaunimui, ir suaugusiam“, – sako rajono meras.

2018 metų vasarą sodybos šeimininkė iškeliavo į amžinybę. Misija pristatyti Minaičius ir jų svarbą Lietuvos istorijos raidai perėmė Dauguvėnės muziejus. Tad šiemet, kaip pabrėžia A. Čepononis, Minaičių istorijos suplapius vartys profesionalūs gidai.

KOL GYVI LIUDININKAI...

Radviliškio rajonas siejasi su ne vienu Lietuvos istorijai svarbiu įvykiu. „Vasario 14 dieną Lizdeikos gimnazijoje vyko Lietuvos nepriklausomybės

atkūrimo 101-osioms metinėms skirtas konkursas. Su gimnazistais diskutavome apie istorines datas. Radviliškis istoriškai yra labai svarbi vieta Lietuvos istorijos raidai. Jei nebūtų buvę 1919 metų Bermonto mūšio ir jei lietuvių kariuomenė prieš šimtą metų nebūtų sumušusi bermontininkų, neaišku, kokia Lietuva būtų buvusi šiandien. Ir negana, kad prie Radviliškio bermontininkai buvo sumušti. Po mūšio į lietuvių rankas kaip karo trofėjai pateko patrankos, lėktuvai, automobiliai, šarvuotis, kulkosvaidžiai, šautuvai ir šaudmenys, o tai pagerino Lietuvos kariuomenės apsiginklavimą“, – dar vieną svarbų faktą primena A. Čepononis. Bermonto mūšis vyko 1919 metų lapkričio 21 dieną.

Be abejo, istorijos saugojimas šiandien siejasi ne tik su idėja, bet ir su nemažomis išlaidomis. „Kainuoja kiekvienos dienos priežiūra, renginių ir naujų parodų organizavimas. Kainuoja ir šių vietų populiarinimas. Išleisdome rajono istorinių vietų žemėlapi. Yra rengiamas istorinių ir karinių lankytinų objektų maršruto žemėlapis. Tai nemaži pinigai, bet tai yra istorinės atminties įamžinimas, ir dėl tų dalykų finansavimo rajono taryboje nekyla diskusijų. Visi supranta: kol gyvi tų įvykių liudininkai, kol gyva atmintis, ją reikia kaupti ir palikti ateinančioms kartoms“, – teigia Radviliškio rajono meras A. Čepononis.

KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS

EDMUNDAS MALIŠAUSKAS

APDOVANOJIMAI – DEŠIMČIAI NUSIPELNIUSIŲ ŽMONIŲ

Lietuvos valstybės atkūrimo dienos išvakarėse Raudondvario dvaro menų inkubatorijoje septyni Kauno rajonui nusipelnę asmenys apdovanojami garbės ženklais, dar trims įteikti medaliai (pasižymėjimo ženklai).

„Kauno rajonas jau daug metų vertinamas kaip viena geriausių šalies savivaldybių todėl, kad čia gyvena pilietiškai žmonės, turime daug bendruomenių lyderių, įvairių sričių profesionalų, kuriais didžiuojamės“, – apdovanojimų ceremonijoje kalbėjo meras Valerijus Makūnas.

Vienas tokių profesionalų – UAB „Elinta“ generalinis direktorius Vytautas Jokužis, gebantis jungti mokslo pasiekimus su verslu. Nuo 1991 metų veikianti įmonė pasaulyje garsėja inovacijomis ir eksportuoja produkciją į daugiau nei 30 šalių. „Elinta“ gamina išmaniuosius skaitiklius, trimačius skenerius, vysto elektromobilių pramonę. „Elinta“ visada kviečiame užsienio svečius, partnerius, nes tai – Lietuvos verslo ateities kelias“, – pabrėžė meras.

Už inovacijas ir socialiai atsakingą verslą Kauno rajono savivaldybė apdovanojo V. Jokužį pirmo lygio garbės ženklu.

Tokiu pat ženklu apdovanotas Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro filialo Sodininkystės ir daržininkystės instituto Biochemijos ir technologijos laboratorijos vedėjas Pranas Viškelis. Mokslininko tyrimų kryptis – žemės ūkio produktų kokybė, laikymas ir perdirbimas. P. Viškelis parengė daugiau kaip 400 mokslinių straipsnių, yra vienos morkų, devynių juodųjų serbentų ir vienos laiškinėlių česnakų veislių bendraautorius.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius prof. Remigijus Žaliūnas pirmo laipsnio garbės ženklu apdovanotas už ypatingus nuopelnus medicinos srityje. Jo iniciatyva Kulautuvoje įkurta reabilitacijos ligoninė yra viena moderniausių Baltijos šalyse. Šios įstaigos atsiradimas buvo svarbi aplinkybė, padėjusi miesteliui iškovoti kurortinės teritorijos statusą.

Už nuopelnus stiprinant Kauno rajono savivaldybės gyventojų saugumą antro lygio garbės ženklu apdovanotas Kauno apskritys vyriausiojo policijos komisariato (VPK) viršininkas Darius Žukauskas. Jis – vienintelis Lietuvoje kriminalistas, du kartus tapęs „Metų sekliu“. Kauno apskrities VPK kartu su Kauno rajono savivaldybe vykdo programas „Saugus Kauno rajonas“, „Saugi seniūnija“, teikia pagalbos puhtelius vienkiemiuose gyvenantiems senyviems gyventojams.

Trečio lygio garbės ženklas už sukurtus istorinės atminties ženklus įteiktas Violetai Beigienei. Architektė kartu su skulptoriumi Danieliu So-deika projektavo Kauno rajono savivaldybės, vietos bendruomenių ir privačių asmenų pastangomis pakaunės miesteliuose pastatytus paminklinius suolėlius, skirtus Lietuvos kariuomenės savanoriams, Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriams atminti. Šie autoriai yra suprojektavę ir įvairių mažo-

sios architektūros elementų. Vienas naujausių V. Beigienės vadovaujamos kūrybinės grupės darbų – Vandžiolagoje pastatytas memorialas, skirtas čia 1941 m. nužudytiems žydų tautybės žmonėms atminti.

Nijolė Kliučienė (**nuotr.**), Garliavos pirminės sveikatos priežiūros centro direktorė, trečio lygio garbės ženklu apdovanota už reikšmingą veiklą gerinant sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę. Jai vadovaujant sveikatos centrui, suaktyvėjo bendradarbiavimas su seniūnijomis ir bendruomenėmis, pradėtos teikti naujos paslaugos.

Trečio lygio garbės ženklas įteiktas ir Respublikinės Kauno ligoninės generaliniam direktoriui Linui Vitkui. Jo vadovaujama ligoninė, kurioje paslaugas gauna ir didžioji dalis Kauno rajono gyventojų, taip pat sparčiai atsinaujina ir tobulėja. Dar trims nusipelnusiems Kauno rajono žmonėms įteikti savivaldybės medaliai. Tai – Karmėlavoje gyvenantis skulptorius ir kryždirbys Eugenijus Banys, daug metų savo darbais puošiantis ne tik Kauno rajoną, bet ir kitas Lietuvos vietas.

Garliavos Adomo Mitkaus pagrindinės mokyklos istorijos mokytojai metodininkui Virginijui Overlingui ir Čekiškės Prano Dovydaičio gimnazijos istorijos mokytojai metodininkei Eglei Simonaitienei pasižymėjimo ženklai įteikti už profesionalumą ir nuopelnus švietimo srityje.

V. Overlingui 2006 m. buvo suteiktas Metų mokytojo vardas, 2016 m. jis nominuotas Lietuvos inovatyviausių mokytojų apdovanojimuose. Istorikas savo darbe daug dėmesio skiria informacinėms technologijoms. Jo mokiniai istorijos olimpiadose ir konkursuose užima prizines vietas.

Čekiškietė E. Simonaitienė yra trijų knygų bendraautorė, tradicijų puoselėjimą gebanti sieti su moderniomis metodikomis. Mokytoja – istorijos konkursų ir olimpiadų vertinimo komisijos narė ir užduočių sudarytoja. Net trys jos mokiniai yra tapę respublikinio Konstitucijos egzaminu nugalėtojai.

SUSIPAŽINKIME SU AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENE

Apie aktualiausius šių dienų lietuviybės klausimus kalbamės su generaline garbės konsule Australijoje DANUTE LEVICKIS (nuotr.). Danutė gimė 1946 m. Vokietijoje, pasak jos, tėvai vis norėjo grįžti į Lietuvą, tačiau geležinė blokada sudaužė visas viltis. 1949 m. Danutės šeima atvyko į Australiją. Iki šiol Viktorijos valstijoje gyvenanti moteris išlaikė lietuvių kalbą ir raštą, yra aktyvi Australijos lietuvių bendruomenės narė ir lietuviškų renginių Melburno apygardoje organizatorė.

Kaip apibūdintumėte Australijos lietuvių bendruomenę?

Australijos lietuvių bendruomenė jungia visus lietuvių kilmės ar lietuviškas šaknis turinčius žmones, šeimas, nepaisant jų amžiaus, tikėjimo ar pažiūrų skirtumo. Jie turi įteisintą statutą, pagal kurį visi bendruomenės nariai renka Krašto tarybą. Bendruomenė jungia Australijoje gyvenančius lietuvius, rūpinasi jų socialiniais ir kultūriniais reikalais.

1977 m. buvo įkurtas Australijos lietuvių fondas. Jis remia lietuvišką kultūrinį, švietimo ir auklėjimo darbą, glaudžiai bendradarbiauja su Krašto valdyba, apylinkių valdybomis ir seniūnijomis.

Fondo valdyba, skirdama finansinę paramą arba auką, pageidauja Krašto valdybos, Apylinkės valdybos arba seniūnijos pritarimo.

Kiek žmonių jungia bendruomenę?

Labai sunku pasakyti tikslų skaičių, manoma, kad Australijoje gyvena apie 50 tūkst. lietuvių kilmės žmonių, tačiau tik mažas skaičius dalyvauja lietuvių diasporos veikloje. Lietuvių bendruomenės turime penkiuose Australijos miestuose. Didžiausias ir aktyviausias lietuvių klubas yra Adelaidėje. Nemažai žmonių susirenka ir į Sidnėjaus lietuvių bendruomenės organizuojamus renginius. Lietuvių sambūriai nuolat vyksta ir Brisbene, Kanberoje, Melburne.

Melburno lietuvių klube rengiami teatro spektakliai, koncertai, operos, gimtadienio šventės, šokių repetitijos, rankdarbių turgūs, sekmadienio pietūs, o kartais ir meno parodos.

Adelaidės lietuvių bendruomenėje yra įsteigta katalikų draugija, Lietuvos moterų draugija, veikia lietuvių muziejus, turime Australijos lietuvių globos namus. Taip pat ten veikia ir lietuviška radijo stotis, leidžiamas laikraštis lietuvių kalba, veikia savaitgalinė mokyklėlė.

Sidnėjaus apylinkės lietuvių klube yra leidžiamas lietuviškas laikraštis „Mūsų pastogė“, veikia lietuviška biblioteka, prieinama visiems norintiesiems. Sidnėjyje net ir lietuvišką banką „Talka“ turime. Veikia lietuvių vaikų klubas, yra katalikų draugija, aktyvūs lietuvių bendruomenės nariai renka sportuoti sporto klube „Kovas“, o šokėjai nuolat susitinka šokių klube „Sūkurys“, kuris atvažiuoja į Lietuvą per visas Dainų ir šokių šventes.

Visi Australijos lietuvių klubai gerai bendrauja internete, visa informacija, renginiai ir naujienos nuolat atnaujinami jų interneto puslapiuose.

Kokie renginiai yra tapę tradiciniais?

Visos didžiausios šventės kaip ir Lietuvoje – į bendruomenės susirenkame švęsti Kalėdų, Velykų, Vasario 16-osios, Kovo 11-osios, rengiami Kaziuko mugės, minime Juodojo kaspino ir kitas Lietuvai reikšmingas dienas.

Kuo nuo kitų lietuvių bendruomenių skiriasi Australijos lietuviai?

Lietuviai visame pasaulyje panašūs. Atstumas nuo gimtinės didelis, tad keliauti į Lietuvą sunkoka. Australijoje nėra Lietuvos ambasados, tad piliečiams susidaro sunkumų dėl vizų, pilietybės ir kitų klausimų.

2019-ieji paskelbti Pasaulio lietuvių metais, gal dalyvaujate šioje programoje?

Dar nieko negirdėjau apie organizuojamus renginius Australijos lietuvių bendruomenėje.

Ar sulaukiate svečių iš Lietuvos?

Svečių netrūksta, sulaukiame tiek garbingų svečių iš Lietuvos vyriausybės. Džiugina didėjantis turistų skaičius iš Lietuvos. Įvairiuose Australijos kampeliuose dažnai susitinkame su studentais iš Lietuvos, o jų Australijoje yra net keli tūkstančiai.

Įdomus faktas, kad Australijoje nėra nė vieno Lietuvos miesto, kuris būtų seserinis, vadinasis *sister city* (liet. susigiminiavę miestai) iš Australijos. Lietuvos savivaldybių merai, laukiame jūsų iniciatyvos! Australijos lietuviai nori bendradarbiauti. Jau pradėjome kalbėti su Geelongo miestu, gal pavyks užmegzti ryšius su Klaipėda ir šie miestai taptų seseriniais. Universitetai jau kalbasi. Dar užtruks, kol savivaldybės susitars. Kiti miestai tikrai turėtų pagalvoti apie tokius bendrus ryšius.

Kokie tolimesni planai, kokius renginius planuojate?

Australija – didelis kraštas, didesnis už visą Europą. Melburne kovo pabaigoje organizuojau Lietuvos konsulų suvažiavimą iš viso Ramiojo vandenyno pakraščio. Gegužės mėnesį rengiame konsulinę misiją ir padedame organizuoti referendumą, prezidento rinkimus.

Kokia situacija tarp Australijoje užaugusių ir neseniai atvykusių lietuvių?

Neseniai atvykę tautiečiai iš Lietuvos, vadinamieji ekonominiai emigrantai, retai prisideda prie Australijos lietuvių veiklos. Skiriasi jų interesai. Tačiau dauguma ilgiau gyvenančių lietuvių, taip pat pokario migrantai ir jų vaikai prisideda prie bendruomenės veiklos ir tai daro negailėdami nei laiko, nei lėšų, nei energijos.

Ar vaikučiai mokosi lietuvių kalbos?

Lietuviškos mokyklėlės veikia visuose dideliuose miestuose. Melburno Baltijos lituanistinė mokykla įsteigta 2014 m. rugsėjo 3 d. Mokyklos steigėjai – prof. dr. Audra Mockaitis, Irmantas Domarkas ir Teresa Rukšėnas. Mokykla įkurta atsiradus poreikiui tęsti ikimokyklinukų ratelio lietuvišką auklėjimą. Įsteigus pirmą lietuviškai kalbančių vaikų ratelį Melburne, jau buvo vystoma idėja įkurti ir lituanistinę mokyklą, kurią galėtų lankyti paaugę vaikučiai. 2015 m. mokykloje pradėjo veikti darželis ir pirmą klasę.

Mokykla veikia pagal išėvijos lituanistinių mokyklų tradicijas ir remiasi JAV lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos mokymo gairėmis. Vaikai mokosi ne tik lietuvių kalbos, bet ir istorijos, literatūros, geografijos, lietuvių kultūros tradicijų, liaudies meno, tautinių šokių ir lietuviškų dainų. Mokykla palaiko 1949 m. Lietuvių chartiją ir siekia išlaikyti lietuvių tautos gyvybę užsienyje. Pamokos vyksta sekmdieniais.

Nuo 2015 m. Švietimo mainų paramos fondas kartu su Švietimo ir mokslo bei Užsienio reikalų ministerijomis skelbia konkursą paramai studentų praktikoms Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse ir neformaliojo bei formaliojo lituanistinio švietimo mokyklose užsienio šalyse gauti.

Melburno lituanistinę mokyklą jau aplankė studentai praktikantai iš Lietuvos. Į mokyklą kasmet atvyksta bent keli praktikantai, kurie tris mėnesius Australijos lietuvių vaikus moko lietuviybės. Šiuo metu turime tris praktikantus iš Lietuvos.

Ar dažnai aplankote Lietuvą?

Didelis būrys Australijos lietuvių aplankė Lietuvą praėjusią vasarą ir dalyvavo 2018 metų Dainų ir šokių šventėje. Lietuvą ir Australiją skiria nemažas atstumas, lėktuvų bilietai brangūs, o kelionė sunki, todėl tikrai nėra lengva dažnai aplankyti tėvynę.

Gal yra bendruomenės narių, kurie grįžo į Lietuvą?

Tai pasitaiko labai retai – šiais metais bus tik vienas žmogus, sugrįžęs atgal gyventi į Lietuvą.

Dviejuose lietuviškuose Australijos lietuvių bendruomenės laikraščiuose „Mūsų Pastogė“ ir „Tėviškės aidai“ yra nemažai informacijos ir apie prezidentės planus kviesti išvykusius lietuvius atgal į Tėvynę, pagalbą grįžusiems.

Kaip gyvenimą keičia opus neišspręstos dvigubos pilietybės klausimas?

Naujai atvykusiems tautiečiams po 1991 metų yra neramu. Jaučia si šioks toks stvjudimas, nes Australijoje įsikūrę tautiečiai nori išlaikyti ir savo lietuviškus pasus, užtikrinti, kad jų vaikai galės kada nors grįžti į Lietuvą gyventi.

Kokios yra pagrindinės garbės konsulo funkcijos?

Esame lyg jungiančioji grandis tarp lietuvių Australijoje ir Lietuvos. Todėl mes padedame žmogui iškilus įvairioms problemoms keliaujant ar gyvenant Australijoje, teikiame reikalingą informaciją ir moralinę pagalbą. Garbės konsule Australijoje esu nuo 2011 metų, šia savanoriška veikla įprasmintu savo lietuvių ir norą padėti tautiečiams.

Ko palinkėtumėte lietuviams Tėvynėje?

Pagarbos vieni kitiems ir saugoti tą turta, kurį turite, nešiojantės sąvyje kasdien – Lietuvos kultūrą ir istoriją.

Kalbėjosi Ieva Cataldo

APIE PROJEKTŲ ATVERIAMAS GALIMYBES KULTŪRAI

Vasario 12 d. Mažeikių rajono savivaldybės kultūros centre vyko konferencija „Projektų galimybės kultūros kontekste“. Jos tikslas – kalbėti apie regioninėms kultūros taryboms teikiamus projektus, jų reikalavimus, stiprinti Telšių apskrities kultūros įstaigų bendradarbiavimą.

Susirinkusiesiems palinkėta tobulėti nebijant naujų iššūkių. Juos sveikino Mažeikių rajono meras Antanas Tenys, mero pavaduotojos Irena Macijauskienė ir Sigutė Bernotienė.

Konferencijoje dalyvavo per 60 Telšių regiono kultūros įstaigų nevyriausybinių organizacijų atstovų. Mintis surengti tokią konferenciją kilo savivaldybės Kultūros centro direktoriui Raimundui Radavičiui ir Kultūros centro etnografei Jolantai Kaleckienei, kurie išrinkti Telšių regioninės kultūros tarybos nariais. Jų teigimu, labai svarbu aptarti kūrybiškumui palankios aplinkos kūrimo elementus, teikiamas paraišką. Dažnai kultūros įstaigos rašo ir teikia projektus, tačiau nesulaukia palankaus sprendimo ir nelaimi konkursų. R. Radavičius tikisi, kad bus užmegzti dar glaudesni ryšiai tarp įstaigų atstovų, nes vienas sėkmės kriterijų – bendradarbiavimas. Jis svarbus net tik tarp kultūros įstaigų, bet ir tarp įvairių nevyriausybinių, kitų organizacijų, menininkų.

Konferencijos metu susirinkusieji iš klausė septynis įvairiausių sričių profesionalų pranešimus. Įvardyta kultūros centrų teikiamų paslaugų svarba gyventojams, aptartos jų pastangos formuojant vertybes ir saugant tautinę tapatybę, aktualiausias kultūrinės bendruomenės problemas. Diskusijų metu kilo nemažai klausimų. Pranešimus skaitė Lietuvos kultūros tarybos pirmininkė Daina Urbanavičienė, tarybos Stebėsenos ir analizės skyriaus koordinatorė Kristina Mažeikaitė, Plun-

KRISTINA GALDIKĖ

gės ir Mažeikių rajonų kultūros įstaigų atstovai.

Įgyvendinant kultūros finansavimo pertvarką, regionams suteikta teisė ir atsakomybė patiems pasirinkti kultūros ir meno projektus, kurie bus plėtojami savivaldybėse. Tuo siekiama užtikrinti kultūros prieinamumą ir jos įvairovę regionuose, mažinti kultūrinę atskirtį tarp didmiesčių ir mažesnių miestelių, stiprinti vietos kultūrinę tapatybę. Sudarytos sąlygos plėtoti svarbias vietas menininkų ir kūrėjų iniciatyvas, kurti bendrus projektus, kuo plačiau į kultūrinės veiklas įtraukti vietos gyventojus.

Įgyvendinant Tolygios kultūrinės raidos modelį, regionų kultūros ir meno projektams 2019 m. iš viso skirta 3 mln. eurų – 1,5 mln. eurų daugiau nei 2018 m. Paraišką galima teikti iki kovo 1 d.

Regioninės kultūros tarybos (RKT) – dešimt teritorinių apskričių pagrindu prie Kultūros ministerijos veikiančių kolegialių patariamųjų institucijų. Kiekvieną tarybą sudaro į apskritį įeinančių savivaldybių deleguoti ir vietos kultūros ir meno bendruomenių išrinkti meno ir kultūros ekspertai bei konsultantai. Kiekvienoje RKT taip pat yra ir po vieną Lietuvos kultūros tarybos narį.

Kiekviena regiono taryba svarstys ir atrinks, jos nuomone, geriausias ir tam regionui reikalingiausias kultūros ir meno projektus, kurių sąrašą teiks tvirtinti kultūros ministrui. Pagal patvirtintą sąrašą ir apskričiai nustatytą finansavimo Kultūros rėmimo fondo lėšomis kvotą projektams lėšas skirs Lietuvos kultūros taryba.

KANDIDATO Į SAVIVALDYBIŲ TARYBAS

2019 m. PORTRETAS

Lietuvos Respublikos nuolatiniai gyven-tojai kovo 3 d. tiesioginiuose rinkimuose rinks savo savivaldybių tarybas ir merus. Vadovau-damasi Savivaldybių tarybų rinkimų įstatyme numatytais terminais, Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) vasario 1 d. paskelbė užregis-truotus kandidatus į savivaldybės tarybos na-rius. Jei atsirastų menininkas, pasiryžęs savo plunksna aprašyti kandidatuojančių 2019 m. savivaldos rinkimuose portretą, reikėtų pradėti eskizuoti nuo lietuvių, prieš mėnesį 48-ąjį gimtadienį atšventusio vyro, kuris turto de-klaravo maždaug už 83,8 tūkst. eurų. Tikėti-na, vardu Vytautas, Kęstutis arba Jonas.

KANDIDATAI IR JŲ SĄRAŠŲ SKAIČIAI

Rinkimuose dalyvaujančių 14 partijų pa-teiktuose 364 sąrašuose yra 10 293 kandidatai. Visuomeniniai rinkimų komitetai į savo 90 są-rašų įrašė 2 713 kandidatų, o partijų koalicijos į savo 14 sąrašų – 695 kandidatus.

Šiuose savivaldos rinkimuose, kaip ir prieš ketverius metus vykusiuose savivaldybių tary-bų rinkimuose, gausiausiai bus atstovaujama Socialdemokratų partija (LSDP), iškėlus 2 134 kandidatus. Nuo jos nedaug atsilieka Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD), kurių 1 729 kandidatai varžysis dėl man-datų savivaldybių tarybose. Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) sąrašuose – 1 643 kan-didatai, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio (LRLS) – 1 217, Darbo partijos (DP) – 1 037, par-tijos „Tvarka ir teisingumas“ (PTT) – 867.

PASISKIRSTYMAS PAGAL LYTĮ

Kovo 3 d. savivaldybių tarybų rinkimuose varžysis 13 732 užregistruoti kandidatai (1 417 kandidatų mažiau nei 2015 m. savivaldos rinki-muose), iš kurių vyrų yra 8,7 proc. daugiau nei moterų. O dėl mero posto iš 413 kandidatų (21 kandidatais mažiau nei 2015 m. savivaldos rin-kimuose) varžysis daugiau kaip trys ketvirčiai (78,10 proc.) vyrų.

Lyginant kandidatų pasiskirstymo pagal ly-tis šių ir praėjusių – 2015 m. savivaldybių tarybų – rinkimų duomenis, yra ryški tendencija, kad didžiausios partijoms atstovaujančių kandi-datų sąrašuose (skaičiuojant iš 10 didžiausių partijų sąrašų) vyrų ir moterų santykio skaičiaus vidurkis yra panašus. Pirmuose keturiuose di-džiausiuose sąrašuose (LSDP, TS-LKD, LVŽS ir LRLS) kandidatų vyrų skaičius ženkliau didesnis nei moterų (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga – vyrų 58,1 proc., Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis – 57,6 proc., Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – 57,1 proc., Lietuvos socialdemokratų partija – 55,95 proc., Lietuvos socialdemokratų darbo partija – 52,5 proc.). Li-kusios kandidatų skaičiumi sąrašuose lyderiau-jančios partijos pirmenybę teikia moterims (Lie-tuvos žaliųjų partija – 55 proc. moterų, Lietuvos

centro partija – 54,6 proc., Darbo partija – 50,7 proc., Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) – 50,2 proc., partija „Tvarka ir teisingumas“ – 50,1 proc.).

AMŽIAUS VIDURKIS

Daugiau kaip ketvirtadalis (27,75 proc.) kandidatų amžius yra nuo 45 iki 55 metų. Jaunesnių (18–35 ir 35–45 metų) bei vyresnių (55–65 metų) amžiaus kategorijų kandidatų yra daugmaž po lygiai (atitinkamai 20,06 proc., 20,02 proc. ir 24,36 proc.). Pačioje negausiausioje (9,81 proc.) amžiaus grupėje – 65 metų ir vyresni kandidatai.

Kandidatų į savivaldybių tarybas amžiaus vidurkis rinkimų dieną – 48 metai ir 1 mėnuo. Beje, 39 kandidatai į savivaldybių tarybų narius kovo 3 d. švęs savo gimtadienius, 4 iš jų – jubiliejus.

Solidžiausio amžiaus kandidatus į savo sąrašus įtraukė politinė partija „Rusų aljansas“, kurių amžiaus vidurkis – 59,6 m., Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga – 53,1 m., Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – 49,7 m., Lietuvių tautininkų ir respubli-konų sąjunga – 49,4 m. O jauniausi kandidatai yra Lietuvos žaliųjų partijos (44,7 m.), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio (46,4 m.) ir Lietuvos socialdemokratų darbo partijos (47,4 m.) kandidatų sąrašuose.

O vyriausius kandidatus kelia šie visuomeniniai rinkimų komitetai: „Titov ir teisingumas“ (60,6 m.), „Gedimino miestas“ (58,7 m.), „Vardan žmogaus“ (55,5 m.), „Už geresnę ateitį Marijampolėje“ (54,7 m.) ir „Kviečiu aš tautą“ (54,2 m.).

Mažiausias kandidatų amžiaus vidurkis yra visuomeninių rinkimų komitetų „Kurk Zarasams“ (31,9 m.), „Renkuosi ateitį“ (35,8 m.), „Visaginas – tai mes“ (36,4 m.), „Už Jaunąją Sūduvą“ (36,7 m.) ir „Trakų krašto reikalas“ (37,4 m.) sąrašuose.

Vyriausias kandidatas dėl savivaldybės tarybos nario mandato varžysis Ukmergėje. Jis rinkimų dieną bus 90 metų ir 9 mėnesių. O jausias kandidatas dėl mandato kovos Jonavos rajone. Jam rinkimų dieną bus vos prieš kelias savaites sukakę 18 metų. Primename, kad 2018 m. pasikeitė tei-sinis reglamentavimas: buvo sumažintas kandidatų į savivaldybės tarybos narius amžiaus cenzas ir pirmą kartą Lietuvos istorijoje dėl savivaldybės tarybos nario ir merų mandatų galės varžytis ir aštuoniolikamečiai.

TEISTI KANDIDATAI

Būsimieji kandidatai, pildydami kandidatų anketas, privalėjo nurodyti duomenis apie savo teis-tumą, o to nepadarę – pašalinti iš kandidatų sąrašų. VRK duomenimis, 2019 m. dėl savivaldybės tarybos nario mandato varžysis 244 teisti kandidatai (1,8 proc.), o dėl tarybos nario mero mandato – 23 iš 411 teisti kandidatai (5,6 proc.).

Iš partijų ir jų koalicijų kandidatų į klausimą dėl teistumo teigiamai atsakė 194 (1,4 proc.), iš visuomeninių rinkimų komitetų – 49 kandidatai (0,4 proc.) ir vienas save išsikėlęs kandidatas.

Daugiausia teistų kandidatų iškėlė Darbo partija (39), Lietuvos socialdemokratų partija (35), Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (27), Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (24), partija Tvarka ir teisingumas (19), Lietuvos socialdemokratų darbo partija (17), Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) (11), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (10). Nė vieno tokio kandidato savo sąrašuose neturi keturios partijos: politinė partija Rusų aljansas, Lietuvos krikščioniškosios demo-kratijos partija, Lietuvos lenkų rinkimų akcija-Krikščioniškų šeimų sąjunga ir Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga.

Turint omeny, kad ne visos politinės partijos kelia vienodą kandidatų ir jų sąrašų skaičių, įverti-nus ir šiuos dėmenis, situacija šiek tiek kinta: teistų kandidatų yra daugiausia kandidatų sąrašuose, kuriuos iškėlė Darbo partija (3,8 proc., t. y. 39 iš 1037 kandidatų yra teisti), Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) (3,3 proc., t. y. 11 iš 335 kandidatų yra teisti), Lietuvos socialdemokratų darbo partija (2,9 proc., t. y. 17 iš 592 kandidatų yra teisti), partija „Tvarka ir teisingumas“ (2,2 proc., t. y. 19 iš 867 kan-didatų yra teisti).

Daugiausia teistų kandidatų dėl savivaldybės tarybos nario mandato varžysis Širvintų (11), Ši-lalės (10), Raseinių, Ukmergės ir Varėnos rajonų savivaldybėse (po 9), Kalvarijos, Radviliškio ir Šilutės rajonų savivaldybėse (po 8). Nė vienas toks kandidatas rinkimams neregistruotas Akmenės rajono, Druskininkų, Kauno ir Tauragės rajonų savivaldybėse.

Įvertinus visose savivaldybėse keliamų kandidatų ir jų sąrašų skaičius, daugiausia teistų kandi-datų dėl mandato varžysis Širvintų rajone (5,6 proc., t. y. 11 iš 196 kandidatų yra teisti) ir Kazlų Rū-doje (po 5,6 proc., t. y. 7 iš 126 kandidatų yra teisti), Kupiškio rajone (5,5 proc., t. y. 7 iš 128 kandidatų yra teisti), Skuodo rajone (4,2 proc., t. y. 5 iš 118 kandidatų yra teisti), Kalvarijoje (4,1 proc., t. y. 8 iš 193 kandidatų yra teisti).

IŠSILAVINIMAS

Trečdalis (33,7 proc.) kandidatų savo anketose nurodė turį aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 4,8 proc. – aukštąjį neuniversitetinį, 12,7 proc. – aukštąjį, 7,3 proc. – aukštesnįjį, po 4 proc. – vidurinį su profesine kvalifikacija ir tik vidurinį. Likusi dalis, net 32,8 proc., kandidatų savo išsilavinimo apskritai nenurodė.

Daugiausia kandidatų su aukštuoju išsilavinimu į savo sąrašus kelia: Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai (beveik 62 proc.), Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis (59,8 proc.), Lietuvos socialdemokratų partija (58,5 proc.), Lietuvos žaliųjų partija (58,4), Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (52,1), Lenkų rinkimų akcijos ir Rusų aljanso koalicija „Krikščioniškų šeimų sąjunga“ (48,7 proc.), partija „Tvarka ir teisingumas“ (39,9 proc.), Lietuvos socialdemokratų darbo partija (38,2 proc.), Darbo partija (37,7 proc.), Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai) (38,2 proc.).

Šį mokslo ceną turinčių mažiausiai yra tarp politinės partijos Rusų aljansas (16,7 proc.), Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos (23,3 proc.), Lietuvos centro partijos (beveik 27 proc.) ir Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjungos kandidatų.

Pagal kandidatų anketose pateiktus duomenis, daugiausia kandidatų su aukštuoju išsilavinimu į savo sąrašus įrašė šie visuomeniniai rinkimų komitetai: „Gedimino miestas“ (93,6 proc.), „Už Kupiškio kraštą“ (93,3 proc.), „Vieningas Kaunas“ (86,3 proc.), „Vytautas Grubliauskas ir komanda“ (86 proc.).

Dideliu kandidatų aukštojo išsilavinimo procentu pasižymi ir A. Zuoko ir vilniečių koalicija „Laimingas Vilnius“ (86,4 proc.).

TURTINĖ PADĖTIS

Kandidatai į savivaldybių tarybas privalėjo pateikti savo turto ir pajamų deklaracijų išrašus. Susumavus kandidatų deklaracijose pateiktus duomenis apie privalomą registruoti turta, vertybinius popierius, meno kūrinius, juvelyrinius dirbinius ir pinigines lėšas, galima teigti, kad turtingiausi kandidatai dėl mandatų varžysis Klaipėdos mieste (vidurkis – beveik 166 tūkst. eurų), Kauno ir Vilniaus miestuose (atitinkamai apie 149 tūkst. ir 145 tūkst. eurų), Neringoje (apie 130 tūkst. eurų), Kupiškio rajone (apie 123 tūkst. eurų), Kėdainių rajone (apie 121 tūkst. eurų) ir Palangos mieste (apie 116 tūkst. eurų).

Mažiausiai deklaruojamo turto turintys nurodė kandidatai į Visagino (apie 36 tūkst. eurų), Lazdijų rajono (per 48 tūkst. eurų), Prienų rajono ir Kalvarijos (maždaug po 51 tūkst. eurų), Ignalinos rajono ir Zarasų (apie 53 tūkst. eurų) savivaldybių tarybas.

Šioje kategorijoje tarp partijų kandidatų sąrašų pirmąją LVŽS, kurios visų iškeltų kandidatų deklaruoto turto bendra vertė – daugiau kaip 203 mln. eurų. Antroje vietoje – LSDP, kurios kandidatų turto bendra vertė – 157 mln. eurų; trečiojoje vietoje – TS-LKD, kurių kandidatų bendra deklaruoto turto vertė yra beveik 153 mln. eurų. Pažymėtina, kad šios politinės partijos kelia ir daugiausia kandidatų ir jų sąrašų visoje Lietuvoje, todėl teigti, kad šių politinių partijų keliami kandidatai yra turtingiausi – negalima.

Įvertinus vieno kandidato į savivaldybės tarybos narius deklaruoto turto vertės vidurkį, partijų rikiuotė kinta: sąrašo pirmoje vietoje atsiduria A. Zuoko ir vilniečių koalicija „Laimingas Vilnius“ (beveik 2013 tūkst. eurų), Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga su apytikriai 180 tūkst. eurų, Rokiškio krašto koalicija „Už laisvę augti“ (apie 121 tūkst. eurų).

Jei lygintume visų rinkimuose dalyvaujančių sąrašų (t. y. ir politinių partijų ir visuomeninių rinkimų komitetų) vieno kandidato deklaruoto turto vidurkį, dideliu skirtumu pirmąsias tris vietas užimtų visuomeninių rinkimų komitetų kandidatų sąrašai: „Kartu kurkime Kupiškio kraštą“ (apie 367 tūkst. eurų), „Vieningas Kaunas“ (beveik 299 tūkst. eurų) ir „Vieninga Neringa“ (beveik 297 tūkst. eurų).

Turtingiausių kandidatų dešimtuose – trys milijonieriai, kovosiantys dėl mandatų sostinės taryboje, du – Klaipėdos miesto, ir po vieną Alytaus, Biržų, Klaipėdos, Kupiškio ir Radviliškio rajonuose.

V. Martinkonį (per 19 mln. eurų) iškėlė PTT, V. Dambruską (per 16 mln. eurų) ir V. Krikščiūną (apie 5,5 mln. eurų) – LVŽS, R. Lapinską (apie 6,7 mln. eurų) – Lietuvos žaliųjų partija, J. Dumašį (per 6 mln. eurų) ir A.

Kaveckį (apie 5 mln. eurų) – TS-LKD, V. Valkiūną (kone 5 mln. eurų) – Lietuvių tautininkų ir respublikonų sąjunga, A. J. Zabulį (apie 4,3 mln. eurų) – Lietuvos laisvės sąjunga (liberalai), A. Žemaitį (apie 3,7 mln. eurų) – Darbo partija ir Z. Aleksandravičių (per 3,5 mln. eurų) – visuomeninis rinkimų komitetas „Kartu kurkime Kupiškio kraštą“.

ŠEIMINĖ PADĖTIS

Daugiau kaip pusė – 51 proc. – visų kandidatų yra susituokę, sudarę partnerystės sutartį arba gyvena su partneriu (-e). Nevedusių (netekėjusių) yra apie 8 proc., našlių – per 3 proc. Apie 7 proc. kandidatų nurodė, kad yra išsiskyrę, o apie trečdalį (30 proc.) duomenų apie savo šeiminę padėtį nepateikė.

TAUTYBĖS

Kadangi vietos savivaldos rinkimuose turi teisę kandidatuoti vietos gyventojai, savivaldos rinkimuose dėl tarybos nario mandato varžysis 25 tautybių atstovai. Didžioji dauguma (73,73 proc.) kandidatų į savivaldybės tarybas yra lietuviai. Lenkai sudaro 2,43 proc., rusai – 1,40 proc., baltarusiai ir ukrainiečiai – kiek daugiau kaip 0,15 proc. visų savivaldos rinkimams registruotų kandidatų. 2019 m. savivaldybių tarybų rinkimuose varžysis apie 50 kitų tautybių atstovų: po keletą armėnų, vokiečių, latvių, totorių, žydų, graikų, prancūzų, uzbekų, po vieną anglų, azerbaidžanietį, čilietį, estą, etiopietį, gruziną, ispaną, italą, kazachstanietį, kolumbietį ir komio, slovakų, talyšo ir vietnamiečio tautybes nurodžiusį kandidatą. Daugiau kaip 5,6 tūkst. kandidatų (41 proc.) anketose savo tautybės nenurodė.

POPULIARIAUSI VARDAI IR PAVARDĖS

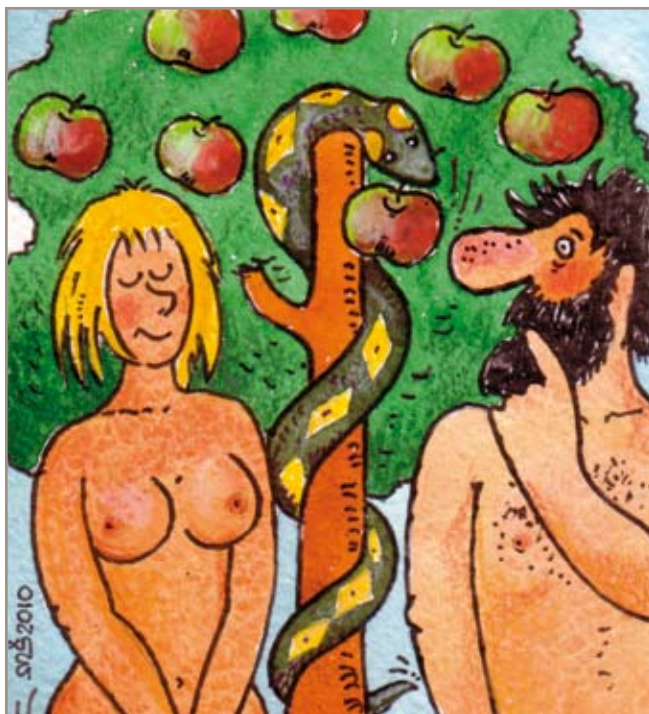
Nors Kazlauskas, Stankevičius, Petrauskas, Jankauskas, Žukauskas – pačios populiariausios pavardės Lietuvoje, o savivaldos rinkimuose kandidatų tokia pavardė daug, tačiau pagal skaičių jų rikiuotė – kiek kitokia. Kandidatų sąrašuose yra 27 Kazlauskai, 25 Žukauskai, po 22 Adomaičiai ir Stankevičiai, po 21 Balčiūnai ir Jankauskai, 20 Vasiliauskų. Tarp kandidatų moterų daugiausia Kazlauskienė (18), Urbonienė (15), Vasiliauskienė (14), Stankevičienė (13), Navickienė, Paulauskienė (po 12).

Rinkimams registruoti 246 kandidatai, vardu Vytautas, 180 – Kęstutis, 169 – Jonas. Taip pat daug yra Saulių (141), Darių (139), Antanų (138), Tomų (135), Mindaugų (133) ir Arūnų (126).

Savivaldybių tarybų nario mandato sieks 171 Daiva, 127 Linos, 115 Jurgitų, po 114 Irenų ir Rasų, po 104 Jūratės ir Ritas, 102 Jolantos.

Savivaldybių tarybų rinkimai vyks 2019 m. kovo 3 d. 60-ye savivaldybių. Rinkėjai turės išrinkti 1 502 tarybos narius, įskaitant 60 merų. Kai kuriose savivaldybėse renkant merus neabejotinai prireiks papildomo balsavimo, kuris numatytas 2019 m. kovo 17 d. Kas kovo mėnesį perims savivaldybių valdymą – rinkėjų rankose.

VRK inf.

Mečislavo Ščepavičiaus pieš.

SAVIVALDYBIŲ KALBOS TVARKYTOJŲ KREIPIMASIS DĖL VALSTYBINĖS KALBOS

Neseniai per žiniasklaidą nuskambėjo žinia dėl Didžiųjų kalbos klaidų sąrašo panaikinimo. Vienus jį privertė suklusti, leidyklų, periodinių leidinių kalbos redaktoriams galbūt leido lengviau atsikvėpti, sukviestą į keletą radijo, televizijos laidų Valstybinės kalbos komisijos atstovus, mokslininkus ir šiaip populiarius pašnekovus. Kitiems suteikė progą pasišaipyti, o daugeliui neabejingų kalbos gynėjų, kalbos praktikų ir sąmoningų kalbos vartotojų ši žinia sukėlė ir kiek nerimo – kodėl taip skubotai? Iš tiesų – per mažai viešų diskusijų, per mažai pagalvota apie alternatyvų norminimą – gal derėjo vis dėlto pirmiausia priimti naują dokumentą. Žinoma, taikantis prie šiuolaikinių tendencijų – svarbiausių kalbos klaidų sąrašą, kuris būtų keičiamas, pildomas, atsakingai persvarsčius, kokias klaidas ir toliau laikome didelėmis, o ką jau galime vartoti laisviau? Juolab kad yra sėkmingas pavyzdys – tos pačios komisijos protokoliniu nutarimu nuolat pildomas taip pat pagal nutarimu patvirtintus principus Svetimžodžių atitikmenų sąrašas. Tik kodėl Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimai, privalomi visoms įstaigoms, įmonėms ir organizacijoms, vis dažniau virsta tik protokolinais nutarimais ir rekomendacijomis? Ar tai nėra tiesiog nuolaidžiavimas nemokšiškumui?

Kodėl užuot panaikinus baudas už kalbos klaidas – tokiam sprendimui savivaldybių kalbos tvarkytojai, jau senokai baudimą kiek įmanydami pagal galimybes keitė prevencine ir šviečiamąja veikla – skubotai pripažintas netekusiu galios pats Didžiųjų kalbos klaidų sąrašas, tiek metų buvęs teisine priemone sudrausminti tuos, kurie dėl aplaidumo nepaiso taisyklingos kalbos reikalavimų. Šis dokumentas buvo atrama ir kalbos redaktoriams, kalbos tvarkytojams, dėstytojams, ir mokytojams kaip orientyras, ko išmokti būtina ir kokių klaidų iš tiesų nedera daryti, nes jos ardo pačią kalbos sistemą. Kalbos mokslas „neišgalvoja“ taisyklių, o kalbos dėsnius sistemina, įvardija ir pritaiko taip, kad išmoktume savo kalbą vartoti taisyklingai – taigi bent jau viešojoje erdvėje elgtis su ja pagarbiai (o juk į privačią erdvę niekada niekas ir nesikėsino)! Savo kalbą reikia gerbti ne deklaratyviai, o priimant jos taisykles kaip dėsnius, kurie formavosi tūkstantmečius, kurią perimdami iš tėvų, o šie – iš savo tėvų – išreiškiamame Tautos dvasią. Tai įtvirtinta ir Konstitucijoje, detalizuota Valstybinės kalbos įstatyme, Valstybinės lietuvių kalbos nutarimuose. Taisyklingos kalbos reikalavimai įtraukti į Civilinio kodekso, Visuomenės informavimo įstatymo ir kitų įstatymų nuostatas, įvairių valstybės institucijų taisykles, tik gaila, kad plūstant kalbos normų liberalizavimo bangai, pavyzdžiui, VĮ Registrų centro priimtame teisės akte, įsigaliosiančiame nuo 2020 m., jau nenumatyta, kad įmonių pavadinimus reikia derinti su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

Todėl mes, savivaldybių kalbos tvarkytojai, manome, kad rekomendacinio pobūdžio sąrašu galima remtis atliekant šviečiamąją veiklą, o kontrolei vykdyti daugeliu atvejų jo galios būtų per mažos. Be to, mūsų nuomone, kalbos sistemos priežiūros silpnėjimo tendencijos turės neigiamos įtakos ir visuomenės raštingumui, ir lietuvių kalbos prestižui.

Viešai kreipdamiesi į Valstybinę lietuvių kalbos komisiją, prašome atsakyti į mums rūpimus klausimus:

1. Prašytume pagrįsti, ar buvo svarbių visuomenės ir valstybės poreikių Didžiųjų kalbos klaidų sąrašą pripažinti netekusiu galios, neatsižvelgus į nuomones ir nemažos grupės kalbos tvarkytojų jau prieš tai teiktą kreipimąsi, kuriam pritarė ir nemaža grupė mokslininkų.

2. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos įstatymo 6 straipsnyje įtvirtinta, kad ji priima nutarimus savo įgaliojimų srities klausimais. Interneto svetainėje www.vlkk.lt informuojama, kad artimiausiu metu planuojama paskelbti tarties, rašybos, skyrybos ir kt. rekomendacijas. Prašytume paaiškinti, ar lietuvių kalbos tartis, rašyba ir skyryba bus tik rekomendacinio pobūdžio ir kokių, Jūsų nuomone, tai turės teisinių ir kitų pasekmių.

Mums rūpi, ar bus reglamentuojami lietuvių kalbos gramatikos dalykai ir kokių principu tai bus daroma.

3. Kokie bus tolimesni valstybinės kalbos vartojimo pertvarkos etapai ir veiksmai, ar yra konkretus šios pertvarkos planas?

4. Prašytume paaiškinti, koks yra komisijos požiūris į kalbos normas. Manome, kad dabartinė padėtis – komisijos nutarimų keitimas rekomendacijomis būtų didelis žingsnis atgal, pataikavimas paviršutiniškumui, kalbininkų darbas būtų skirtas tik pačiai kalbos atstovų bendruomenei, o ne visuomenei.

Pokalbiai visuomenės informavimo priemonėse, nuteikiantys prieš išskirtinį lietuvių kalbos vaidmenį Lietuvos valstybėje, oficialios bendravimo kalbos, jos svarbos menkinimas, tyčiojimasis, mintys apie tai, kad nereikia jokių taisyklių, susitarimų, įstatymų – diskredituoja valstybinę kalbą ir sudaro sąlygas skleisti dezinformaciją. Kalbos įstatymo 24 straipsnis nustato, kad bet kokie veiksmai prieš Lietuvos Respublikos Konstitucijos nustatytą valstybinės kalbos statusą neleistini ir asmenys, pažeidę šį įstatymą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Dirbdami bendrai tikimės stiprinti tarpusavio ryšius. Atsižvelgdami į tarptautinę praktiką, prevencijos priemonėmis ir per šviečiamąją veiklą sieksime, kad kalbos klaidų mažėtų, įtvirtinsime Kalbos įstatymo 19 straipsnio nuostatas rūpintis taisyklingos lietuvių kalbos prestižu, saugoti kalbos normas.

Pasirašė 52 savivaldybių administracijų darbuotojai

